

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON TOIMIALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti, johon ei tois- taiseksi ole tehoavaa lääkehoitoa eikä rokotetta. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7., 24.8., ja 22.9.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 mo- mentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 22.9.2020 antamallaan päätöksellä asettanut yli 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi ope- tus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 1.10.–31.10.2020.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen to- teutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hal- lintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Itä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 1.11.–30.11.2020.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Koronavirusinfektio aiheuttaa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan monille sairastuneille lievän taudinkuvan, mutta erityisesti iäkkäät ja muut riskiryhmiin kuuluvat voivat saada vakavan taudin. Koronavirusinfektio (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Suomessa koronavirusepidemia rauhoittui kesällä verrattuna alkuvuoden tilanteeseen, mutta syksyn kuluessa epidemian uudelleen kiihtymistä on tapahtunut erityisesti Etelä- ja Länsi-

Suomessa. Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle, koska virus on uusi eikä väestössä ole siltä suojaavia vasta-aineita. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekevät toimet ja päätökset.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilanearvioraportin 14.10.2020 mukaan uusien COVID-19-tapausten määrä on Suomessa viikkotasolla noussut merkittävästi viimeisen kuukauden ajan. Ilmaantuvuus ja positiivisten näytteiden osuus testatuista kasvoi edelleen viikolla 41 verrattuna edellisiin viikkoihin. Edellisen viikon tapaan yli puolessa uusista tapauksista tartunnanlähde oli raportointiajankohtana epäselvä. Valtaosa uusista tartunnoista on kyseisellä viikolla todettu Helsingin ja Uudenmaan sekä Vaasan sairaanhoitopiirien alueilla. Joillain alueilla ilmaantuvuuden kasvun lisäksi myös positiivisten näytteiden osuus testatuista näytteistä on noussut, ja uusien tartuntojen tartunnanlähde jää epäselväksi suuressa osassa uusista tartunnoista. Kaikki nämä ovat merkkejä epidemian kiihtymisestä. THL:n mukaan epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallisin ja alueellisin toimenpitein. Alueelliset torjunta- ja rajoitustoimet ovat avainasemassa tartuntojen leviämisen estämiseksi, jotta tilanteen eteneminen saadaan pysäytettyä.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähi-kontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Kun kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, voidaan tartunnan riskiä olennaisesti vähentää puuttuen kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen kiihtyessä kunnan tartuntatautiviranomainen reagoi tilanteeseen lisäämällä testauskapasiteettia ja tartunnanjäljitysresurssia, antamalla

paikallisen etätyösuosituksen ja kasvomaskisuosituksen sekä toteuttamalla infokampanjoita. Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan paikallisista tai alueellisista rajoituksista. Aluehallintovirasto voi päättää rajoituksista, jos ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Rajoituksilla pyritään estämään epidemian leviäminen väestössä alueellisesti tai laajemmin sekä mahdollistamaan palaaminen epidemian perustasolle. Epidemian leviämisvaiheessa voidaan tarvita näiden toimivaltaisten viranomaisten päättämiä laajempia tai tiukempia alueellisia suosituksia tai rajoituksia. Kunnan velvollisuudesta selvittää epidemiaa ja tehdä epidemian torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä on säädetty tartuntatautilain 9 §:ssä. Kunnan toimivallasta päättää laajaan tartunnanvaaraan liittyvistä toimenpiteistä toimialueellaan säädetään tartuntatautilain 58 §:n 1 momentissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman periaatteiden mukaisen covid-19 epidemian torjuntaan liittyvän päätöksenteon tulee perustua epidemiologiseen tilannekuvaan, epidemian vaihearvioon ja muuhun asiantuntijatietoon, jota alueelta saadaan. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan sairaanhoitopiirien tulee toimia alueillaan tämän työn ohjaajana sekä koordinoida yhteistyö ja tehtyjen viranomaispäätösten seuranta yhdessä kuntien kanssa. Alueellisen yhteistyöryhmän on viipymättä ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ennakkollisia suosituksia ja rajoitustoimia koskevista päätöksistään. Valtakunnallista ja alueellista epidemiatilanteen toimenpiteiden kokonaiskuvaa seurataan viikoittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa covid-19-epidemian tilannekuva- ja mallinnusryhmässä, ja se julkaistaan osana THL:n koronasivustoa.

Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat syyskuussa 2020 perustaneet alueelliset covid-19 yhteistyöryhmät sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaisesti. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten myös kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus. Yhteistyöryhmät kokoontuvat viikoittain. Itä-Suomen aluehallintovirasto on saanut 20.10.2020 yhteistyöryhmiltä kokonaisarviot kunkin sairaanhoitopiirin covid-19 tilannekuvasta ja alueiden esittämät näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista rajoitustoimenpiteistä marraskuun 2020 ajalle.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimien kuntayhtymä

Etelä-Savossa on THL:n tietokannan perusteella ollut 5-18.10.2020 16 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 16,2/100000. Positiivisten näytteiden osuus 5-18.10.2020 oli 0,7%. Sairaanhoitopiirin alueella ei ollut 14.10.2020 edeltävällä kalenteriviikolla (THL tietokanta) voimassa

olevia alueellisia tai paikallisia suosituksia tai päätöksiä kuntien tai sairaanhoitopiirin taholta.

Etelä-Savon Covid-19 yhteistyöryhmän 20.10.2020 antaman arvion mukaan alueen epidemiologinen tilanne on perustasolla. Yleisötilaisuuksien rajoittamisen osalta ryhmä katsoo, että marraskuussa 2020 tulee jatkaa lokakuun 2020 päätöksen mukaisella tasolla. Aluehallintovirasto katsoo Etelä-Savon Covid-19 yhteistyöryhmän kantaan yhtyen, etteivät paikallisesti esiintyneet tautiryppäät tässä vaiheessa edellytä muusta aluehallintoviraston alueesta poikkeavaa alueellista rajoituspäätöstä.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (Sosteri) alueella on 5-18.10.2020 ollut 2 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 5,0/100000. Positiivisten näytteiden osuus on 0,2% kaikista näytteistä. Sairaanhoitopiirin alueelle on annettu laajennettu maskisuositus 3.10.2020 alkaen, ja vahva suositus vierailujen välttämiseen kaikilla vuodeosastoilla ja palveluasumisessa, poislukien saattohoito/kriittiset potilaat. Itä-Karjalan kansanopisto Savonlinnassa suljettiin tartuntatautilain 58§ nojalla 30.9.-14.10. ajaksi. Lisäksi koko Sosterin potilastyötä tekevät siirtyivät 05.10.2020 käyttämään maskeja lähikontakteissa toistaiseksi.

Itä-Savon Covid-19 yhteistyöryhmän 20.10.2020 antaman arvion mukaan alueen epidemiologinen tilanne on perustasolla. Yleisötilaisuuksien rajoittamisen osalta ryhmä katsoo, että marraskuussa 2020 tulee jatkaa lokakuun 2020 päätöksen mukaisella tasolla. Aluehallintovirasto katsoo, että Itä-Savon alueella tilanne vertautuu muuhun Etelä-Savon maakuntaan lyhyen maantieteellisen etäisyyden ja väestön maakunnan sisällä tapahtuvan liikkumisen vuoksi.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (Siun sote) alueella on 5-18.10.2020 ollut 28 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 17,0/100000. Positiivisten näytteiden osuus on 0,7 % kaikista näytteistä. Sairaanhoitopiirin alueella ei ollut 14.10.2020 edeltävällä kalenteriviikolla (THL tietokanta) voimassa olevia alueellisia tai paikallisia suosituksia tai päätöksiä kuntien tai sairaanhoitopiirin taholta.

Pohjois-Karjalan Covid-19 yhteistyöryhmän 16.10.2020 antaman arvion mukaan alueen epidemiologinen tilanne on perustasolla. Yleisötilaisuuksien rajoittamisen osalta ryhmä katsoo, että marraskuussa 2020 tulee jatkaa lokakuun 2020 päätöksen mukaisella tasolla. Aluehallintovirasto katsoo Pohjois-Karjalan Covid-19 yhteistyöryhmän kantaan yhtyen, etteivät paikallisesti esiintyneet tautiryppäät tässä vaiheessa edellytä muusta aluehallintoviraston alueesta poikkeavaa alueellista rajoituspäätöstä.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Pohjois-Savossa on 5-18.10.2020 ollut 16 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 6,5/100000. Positiivisten näytteiden osuus on 0,3 % kaikista näytteistä. Sairaanhoitopiirin alueella ei ollut 14.10.2020 edeltävällä kalenteriviikolla (THL tietokanta) voimassa olevia alueellisia tai paikallisia suosituksia tai päätöksiä kuntien tai sairaanhoitopiirin taholta.

Pohjois-Savon Covid-19 yhteistyöryhmän 19.10.2020 antaman arvion mukaan alueen epidemiologinen tilanne on perustasolla. Yleisötilaisuuksien rajoittamisen osalta ryhmä katsoo, että marraskuussa 2020 tulee jatkaa lokakuun 2020 päätöksen mukaisella tasolla. Aluehallintovirasto katsoo Pohjois-Savon Covid-19 yhteistyöryhmän kantaan yhtyen, etteivät paikallisesti esiintyneet tautiryppäät tässä vaiheessa edellytä muusta aluehallintoviraston alueesta poikkeavaa alueellista rajoituspäätöstä.

Sairaalahoidossa on Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella 20.10.2020 yksittäisiä potilaita.

Sairaanhoitopiirien yhteistyöryhmien arviointien mukaan lokakuun tasoa olevat rajoitukset ovat perusteltuja, eivätkä niiden vaikutukset elinkeinoelämään, talouteen ja työllisyyteen ole merkittäviä suhteessa arvioituihin terveyshyötyihin.

Johtopäätös

Suomessa epidemiatilanne on kiihtynyt viime viikkojen aikana ja useilla paikkakunnilla esiintyy merkittäviä tautiryppäitä. Tartuntatilanne Suomessa vaihtelee alueittain, ja eri alueiden tilanne vaihtelee myös ajallisesti. Joukkoaltistumisia ja tautiryvästymiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla, Itä-Suomessa erityisesti Mikkelin kantakaupungissa, Kuopiossa, Lieksassa, ja Joensuussa. Koska ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja myös etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata, ei Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen epidemiologinen tilanne tällä hetkellä edes rauhallisemmillä alueilla mahdollista turvaohjeista luopumista.

Yli 50 (viidenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa osalta pidetään tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä, että turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniohjeistuksen avulla. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

Päätöksen vaikutukset yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen on arvioitu. Päätös ei kajoa näihin enempää kuin on välttämätöntä tämän hetken osin epävarmassa epidemiologiassa tilanteessa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Sami Remes (puh. 0295 016 876, sähköposti sami.remes@avi.fi).

Ylijohtaja Soile Lahti

Aluehallintoylilääkäri Sami Remes

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Itä-Suomen aluehallintovirastossa 21.11.2020 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Alueen kunnat ja kuntayhtymät

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Itä-Suomen poliisilaitos

Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveystalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveystministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maksutta

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14